

П'ять політичних та економічних ризиків для українського бізнесу

19 квітня 2018

Гліб Вишлінський, виконавчий директор

- Країна входить до турбулентного періоду виборів.
- Будь-якому бізнесу варто аналізувати зовнішні ризики і мати план у разі, якщо ризик реалізується.
- Але бізнес є не лише об'єктом, але й суб'єктом політик. Краще не чекати, поки ризик реалізується, а попередити його спільними зусиллями.

Ризик №1. Вибори та недовіра до політиків

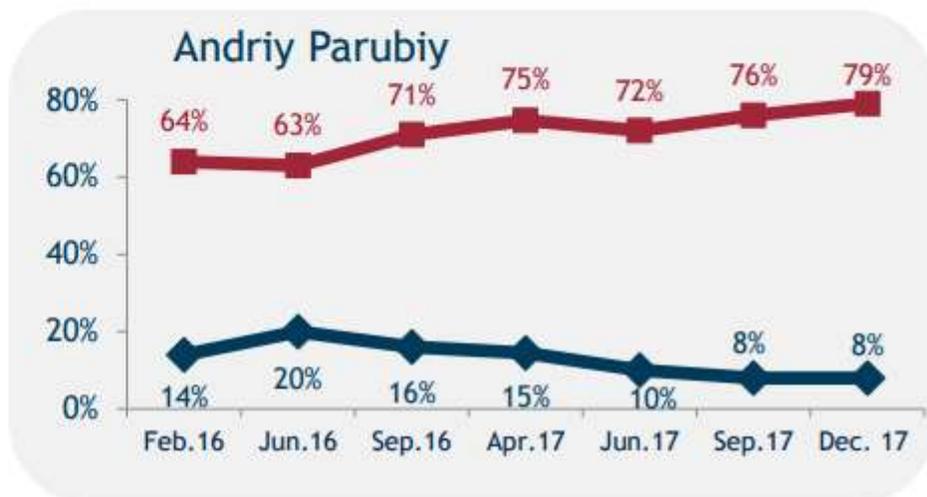
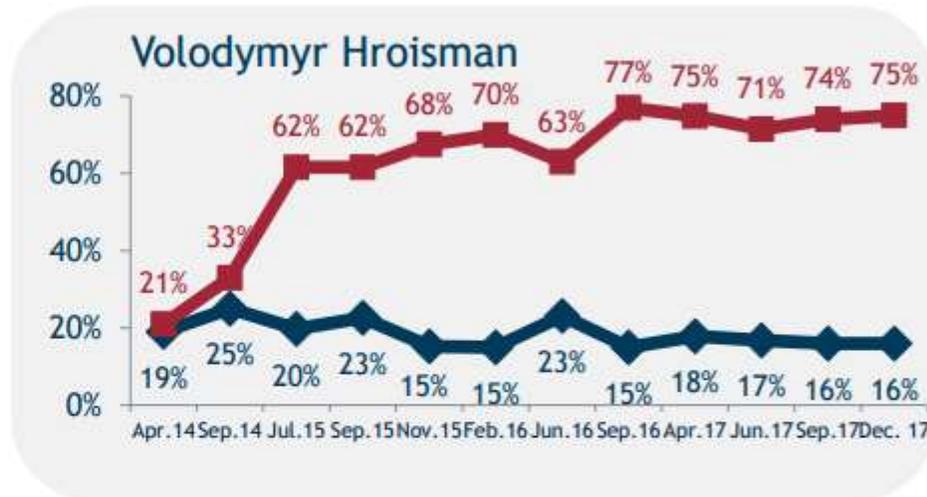
- Вибори президента України мають відбутися у березні, народних депутатів – у жовтні 2019 року
- Нинішній Президент, прем'єр-міністр та лідери опозиційних парламентських фракцій (Бойко, Ляшко, Тимошенко) мають баланс довіри громадян нижче мінус 50% (*опитування Фонду «Демократичні ініціативи», грудень 2017*)
- Понад половина опитаних не пішла б на вибори президента, не знала б за кого проголосувати, або шукала б іншого політика

!!! Хто саме за півтора роки буде керувати країною і яку політику буде проводити – невідомо

What is your opinion of each of the following Ukrainian politicians or members of the Ukrainian government? (continued)

Favorable

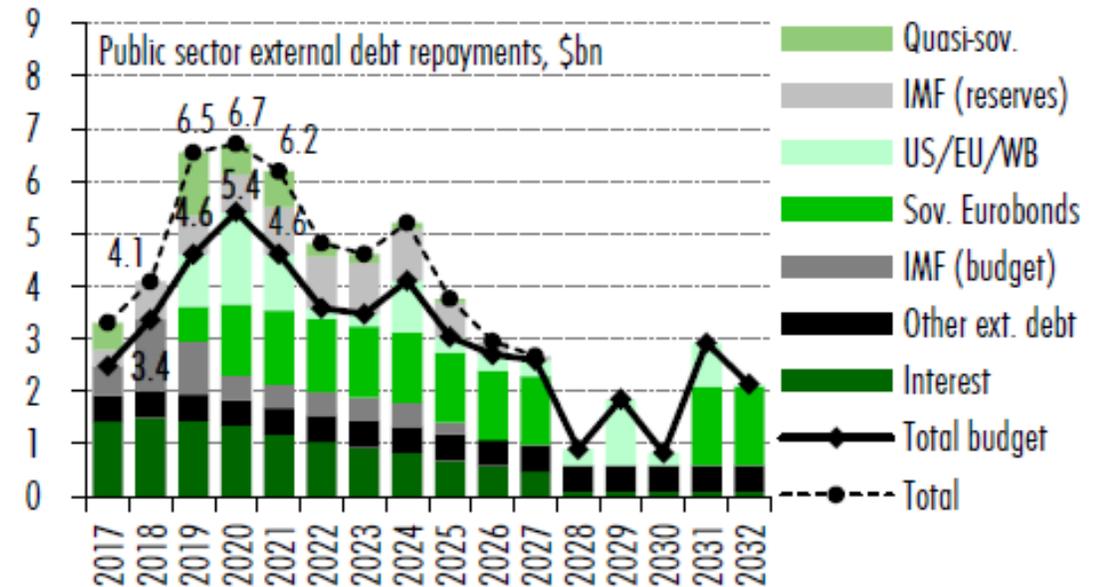
Unfavorable

Джерело: опитування IRI

Ризик №2. Виплати за зовнішнім боргом і МВФ

- В 2018-19 роках Україна має сплатити \$10,6 млрд. за суверенним та квазі-суверенним зовнішнім боргом, зокрема, \$8 млрд. – з держбюджету
- В 2020-21 роках доведеться сплатити ще \$13 млрд.
- На кінець березня 2018 р. на рахунках уряду було лише \$1,1 млрд, чого вистачить лише до серпня; валові валютні резерви НБУ – \$19 млрд.

Джерело: *Dragon Capital*

- Щоб перекрити потреби на 2018-19 рр., до серпня Україна має отримати транш від МВФ на \$1,9 млрд. та залучити зовнішнє фінансування до бюджету на \$5 млрд.
- Дві умови траншу:
 - **Прийнято закон про антикорупційний суд відповідно до вимог Венеціанської комісії та МВФ.** На сьогодні профільний комітет ВР ще не почав розглядати правки депутатів до прийнятого в I читання проекту. Реально почне в середині травня, але без волі президента прогресу не буде.
 - **Ціни на газ для домогосподарств та теплопостачальних підприємств приведено до ринкових відповідно до чинної постанови КМУ.** Ми бачимо, що прем'єр-міністр відкладає це рішення до моменту виконання першої умови
- Нові президент і уряд в 2019 році мають запуснути нову програму з МВФ

!!! Хоча наслідки дефолту за зовнішнім боргом будуть шоком для країни, не факт, що політична верхівка розуміє і боїться їх більше, ніж ризику покарання за корупцію.

Ризик №3. Популістські та лобістські рішення

- Низька довіра до влади («кульгава качка») відкриває можливості для прощовхування популістських та лобістських рішень.
- «Купуй українське – плати українцям», захист Фірташа від імпорتنих добрив, захист Коломойського від імпорتنих нафтопродуктів, що ще?

!!! Бізнесу потрібно згуртуватися і разом з громадянським суспільством давати цьому відсіч

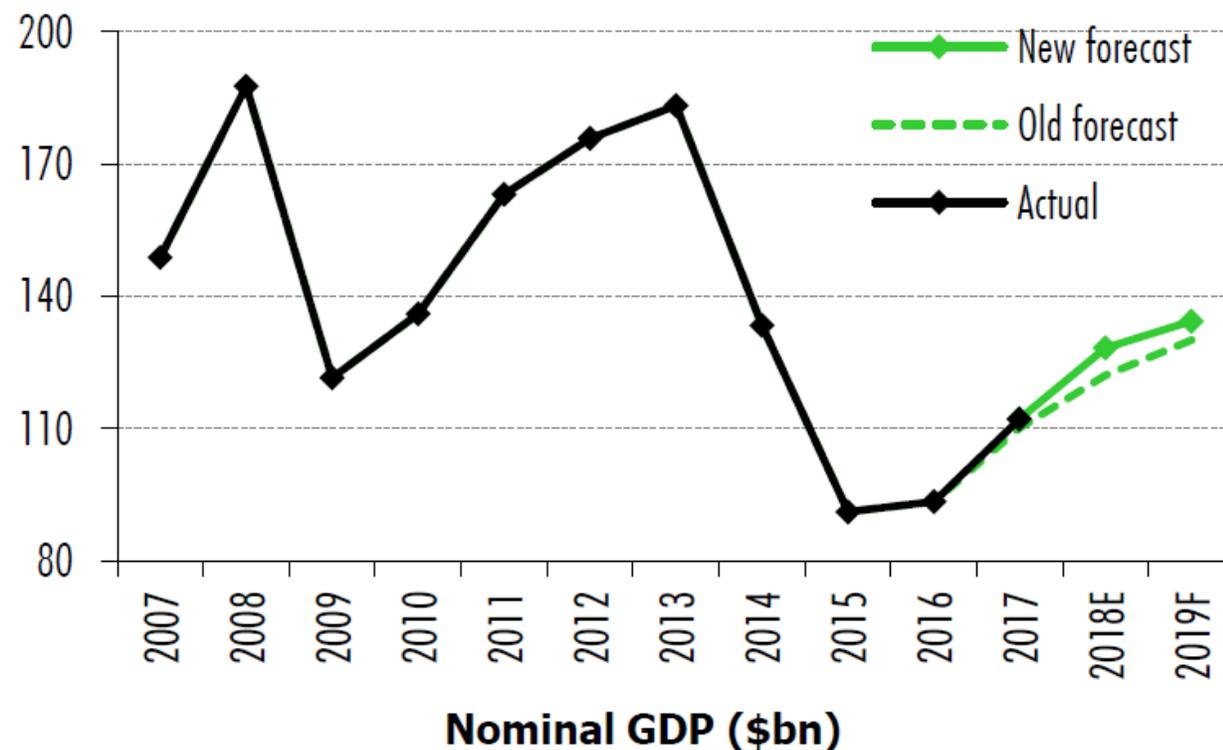
Generally speaking, do you think that things in Ukraine are going in the right direction or wrong direction?

Джерело: опитування IRI

Ризик №4. Слабке одужання економіки

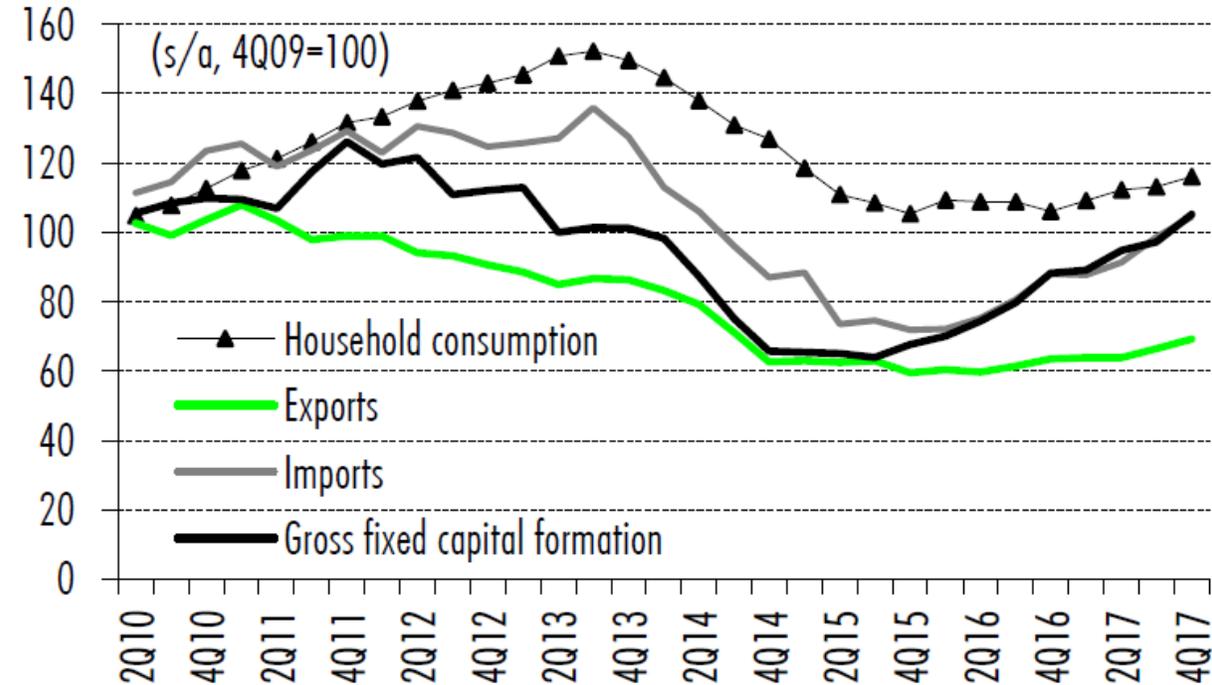
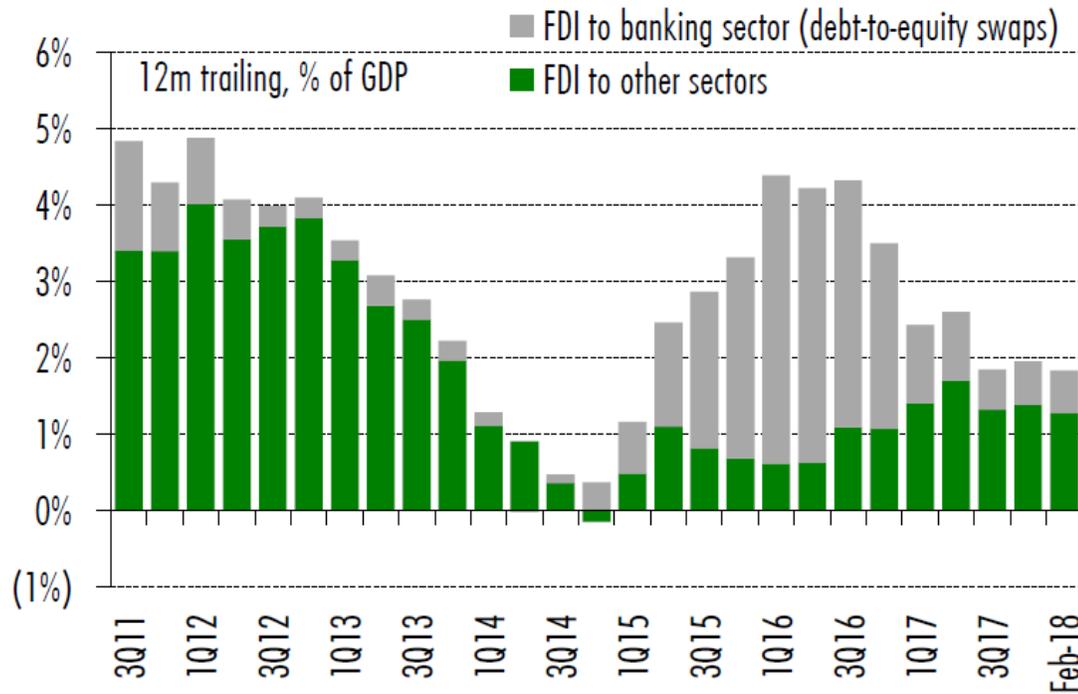
- Очікуване на 2018-19 рр. зростання на 3-3,5% недостатнє для зміни настроїв в країні.
- Такими темпами за два роки ми в кращому разі повернемося на рівень доларового ВВП 2007 року.
- Основне слабке місце – нестача інвестицій, зокрема, для збільшення конкурентоздатності експорту, лише 16% ВВП в 2017 році.

Джерело: Dragon Capital

Ризик №4. Слабке одужання економіки

- Причина нестачі інвестицій – слабкий приплив іноземного капіталу.

!!! Без подолання безкарності корупціонерів та збільшення довіри до судів швидкого зростання не буде

Джерело: Dragon Capital

- Відкриття можливості легального працевлаштування для українців разом з дефіцитом робочих рук в Польщі дало поштовх масштабній трудовій міграції.
- Середньорічна кількість перетинів українцями польсько-українського кордону зросла з 9 млн. у 2009-12 рр. до 18 млн. у 2014-17 рр.
- Більша частина цієї трудової міграції – короткострокова та маятникова. Але ми залежні від політики польської влади, яка може перетворити її на довгострокову.
- Без збільшення інвестицій тиск польського попиту на ринок праці призведе до інфляції витрат і втрати конкурентоспроможності українськими виробниками

!!! Час реагувати на зміну ситуації на ринку праці. Але для кваліфікованих працівників важлива не лише зарплатня – треба тиснути на політиків.

Як стати суб'єктом, а не об'єктом

- Ситуація є ризикованою не лише для бізнесу, але й для політиків.
- Їм потрібна підтримка бізнесу та голоси ваших працівників.
- Час організовуватися, вступати в коаліції з громадянським суспільством і висувати умови.

- Тоді ці ризики залишаться лише ризиками!

Дякую за увагу!

hlib.vyshlinsky@ces.org.ua